

Тема. Коли людина сильніша за свою долю (заочна екскурсія на острів Робінзона)

Мета: обговорити книгу Д. Дефо «Робінзон Крузо», виявити знання тексту учнями, визначити людські якості Робінзона, які допомогли йому вижити в екстремальних умовах, збагатили людський досвід; розвивати логічне та асоціативне мислення щодо певних умінь, виразне мовлення учнів; сприяти вихованню високих моральних якостей, активної життєвої позиції.

Обладнання: портрет Дефо, ілюстрації до роману, репродукція картин І. Айвазовського «Корабельна аварія», карта світу, глобус.

Хід уроку

*Доки людина не здається,
Вона сильніша за свою долю.
Е. М. Ремарк*

I. Актуалізація опорних знань учнів.

Учитель. Щастя, говорив Артур Шопенгауер, «завжди лежить у майбутньому або ж у минулому, а теперішнє подібне до маленької темної хмарки, яку вітер жене над осяяною сонцем рівниною: перед ним і за ним усе світле, лише одне воно постійно кидає тінь». Теперішнє - роздоріжжя на шляху до щастя. Розум людський може оселити птаха щастя в дні завтрашньому - і тоді він переливатиметься всіма барвами. А може вирушити шукати його в минулому, у куцах втраченого раю: золотий вік, старі добрі часи.

У першому випадку до щастя кличе «Книга Книг» - Біблія, що стала початком людської історії, до якої - лише Ніщо, якому корилося все живе землі п'ятого дня, сповненій звірів і гадів. І є Людина, котра одна цій землі протистоїть. Homo naturalis, Людина Природна.

От уже майже три століття людина ця - Робінзон Крузо, а «книга книг» значиться під № 412 у більш як п'ятисотпунктовій бібліографії, написаного англійським романістом, памфлетистом і журналістом Даніелем Дефо.

«Книга Книг» - не лише метафора. «Життя, незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо» - друга за поширеністю у світі книжка після Біблії. Але річ, звичайно, не в тому. Один німецький критик назвав роман Дефо «світовою книжкою» не тільки через безліч перекладів, імітацій і переробок, а й через ту «майже містичну енергію, з якою Дефо створив героя, з котрим може у певному сенсі ототожнити себе кожен читач». Ситуацію Щасливого Дитинства, сонячного Світанку людства, до Початку якого може причаститися кожна людина... Спробуємо це зробити і ми.

- Чи хотіли б ви потрапити на безлюдний острів? Чому?

Учитель. Цікаво, що у сучасному світі є багато безлюдних островів, наприклад, у Греції, в Індонезії, і туристичні агентства багатьох країн пропонують подорожі і навіть відпочинок на таких островах для людей, які мріють деякий час побути на самоті та відчутти себе «робінзонами». А от герой роману Дефо зовсім не хотів потрапити на безлюдний острів, але доля розпорядилася по-своєму. Вона зробила Робінзона Крузо героєм однієї з найулюбленіших книг, яку із задоволенням читають і перечитують і дорослі, і діти. Французький просвітитель XVIII ст. Жан- Жак Руссо був упевнений у тому, що «Робінзон Крузо» - це «перша книга, яку варто прочитати кожній людині, як тільки вона навчиться читати за букварем».

Прочитали цю книгу і ви. Наскільки вона вам сподобалася, ми зрозуміємо з того, як ви впораетесь з наступним завданням.

«Незакінчене речення».

Читаючи роман Д. Дефо «Пригоди Робінзона Крузо», я відчував...

захоплювався...

дивувався... **бо**...

думав...

не розумів...

II. Оголошення теми і мети уроку.

Учитель. (Розкладає на столі такі речі: ніж, люльку, коробку з тютюном).

- Кому можуть належати ці предмети? (*Коли Робінзон Крузо опинився на безлюдному острові, то все, що було у нього, - це ніж, люлька і тютюн*).

- Чи вистачить цих речей, щоб не загинути на землі, де на сотні кілометрів навколо тебе, - жодної живої душі?

Давайте і ми з вами пройдемо слідом за невтомним героєм Дефо важким і страшним шляхом відкриттів і розчарувань, знахідок і втрат, поразок і перемог. І доведемо: людині багато що під силу.

Тема уроку: «Заочна екскурсія на острів Робінзона Крузо».

Німецький письменник ХХ ст. Еріх Марія Ремарк говорив: «Доки людина не здається, вона сильніша за свою долю». Ці слова, що стали епіграфом до уроку, багато що пояснюють. Отже, спробуйте передбачити те, що очікує вас на уроці і чи буде воно цікавим для вас.

«Незакінчене речення».

«Думаю, що сьогоднішній урок буде цікавим, тому що...».

Учитель. Яка мета нашого уроку? Виявити знання тексту учнями, розвивати логічне та асоціативне мислення щодо певних життєвих умінь, виразне мовлення (якого, зрозуміло, на безлюдному острові був позбавлений Робінзон), сприяти вихованню високих моральних якостей, активної життєвої позиції.

- Яка причина спонукала Робінзона вирушити у плавання?

Учитель. Так, мандрівка - це завжди цікаво. Мандруючи, ми пізнаємо навколишній світ, знайомимося з новими людьми, набираємося досвіду. Споконвічна мрія про подорожі, про далекі країни, намагання знайти відповіді на найпростіші питання, пошук нових земель вели людину в незвідане. Так з'явилися на мапі нові материки, острови, моря. Тільки сміливі, розумні люди наважувались на далекі плавання і подорожі. Згадаємо деяких з них.

- Хто першим відкрив частину світу в західній півкулі?

- Хто першим дістався до берегів Індії, обігнувши Африку?

- Хто здійснив першу навколосвітню подорож? Хто відкрив Америку?

Сьогоднішній урок світової літератури дає нам чудову нагоду здійснити мандрівку у просторі й часі. Наш шлях проляже до острова, де в XVII ст. 28 років 2 місяці та 19 днів прожив Робінзон Крузо.

- Як ви гадаєте, яким видом транспорту ми подорожуватимемо? (*Відповіді учнів*)

Учитель. Увага, наш вітрильник відпливає від порту Севастополь. Прошу три групи екскурсантів піднятися на борт судна. Але потрапити на борт зможе лише той, хто знає пароль.

Завдання «Пароль».

(*Інтерактивна технологія «Пароль» передбачає, що кожен учень називає, не повторюючись, суттєве з матеріалу попереднього уроку слово чи словосполучення*).

Учитель. То ж перетнувши Чорне море, минаємо протоку Босфор і Дарданелли, по-трапляємо в Середземне море. Звідти через Гібралтарську протоку прямуємо до Атлантичного океану. Огинаємо материк Африку, перетинаємо океан і через протоку Дрейка потрапляємо до берегів Чилі. (*За географічною картою учні простежують шлях від України до берегів Чилі*).

Готуючись до подорожі і поспілкувавшись із капітаном нашого вітрильника, я дізналася про те, що одного разу, перебираючи папери у шафах, серед старого мотлоху він знайшов щоденник одного з пасажирів. Розгорнувши його, став із захопленням читати розповідь про неймовірні пригоди, які трапились з автором. Але з плином часу деякі слова розпливлились, і стало неможливим зрозуміти зміст написаного. Тому капітан звертається до вас із проханням: розшифрувати записи у щоденнику.

Завдання. Відновіть розповідь автора щоденника, де вона була ушкоджена водою, добираючи потрібні за змістом слова відповідно до тексту роману Дефо.

Літературний диктант.

Робінзон Крузо народився у 1632 році в заможній сім'ї у місті(*Йорку*). Батько бачив свого сина у майбутньому ... (*юристом*). Але Робінзон мріяв лише, про ... (*морські подорожі*). 1 вересня 1651 року Робінзон Крузо, не спитавшись ані в батька, ані в матері, ... (*вирушив у плавання*). Перше плавання було невдалим, оскільки корабель ...(*під час бурі затонув*). Врятувавшись та переживши потрясіння, Робінзон знову вирушив у море. Цього разу на корабель, що плів до берегів Гвінеї, напали пірати і юнак потрапив у рабство. Лише через ...(*два роки*) Робінзон зумів втекти. Згодом Крузо опинився в Бразилії і став власником ... (*цукрової плантації*).

1 вересня 1959 року непосидючий моряк знову вирушив до Гвінеї, щоб купити там ...(*рабів*). Але корабель під час шторму врятувати було неможливо. Робінзон Крузо став єдиним, кому пощастило ... (*врятуватися*).

Учитель. Ви блискуче впоралися із завданням. Тепер можете трішки відпочити і на-солодитись чудовими краєвидами. Скільки може сягнути погляд - скрізь море.

Море... Воно ніколи не буває одноманітним, нецікавим, бо щодня, навіть щохвилини різне. Таємниче, мінливе, неосяжне - воно хвилює душу, не залишає байдужим серце. Одного дня воно тихе й спокійне, наче велике дзеркало, іншого - холодне й прозоре. Сонячні промінчики, пронизуючи солону воду, сягають дна, лагідно торкаються золотавого піску та яскравих сяючих мушель, гладеньких камінців та зеленуватих водоростей, ловлять маленьких спритних рибок, що зграйками весело бавляться біля берега. Наступного дня все раптом змінюється. Налетить поривчастий вітер і погонить хвилі до берега. Вода стає каламутно-зеленою, іноді - темно-синьою, навіть вражаюче чорною. Не видно більше ані риб, ані мушель, ані піску: є тільки шалені хвилі, які з силою б'ються в прибережний пісок. Хоча навіть у такі моменти море видається дивовижним.

(Звучить музичний фрагмент).

Учитель. Ви чуєте звуки музики? Заплющіть на хвилюшку ваші очі і уявіть собі те явище природи, яке передане через звук, мелодію.

- Що ви почули і побачили? (*Я почув у музиці шум вітру, як сильно б'ються хвилі у берег. Стає тривожно, неспокійно на душі*).

-Як ви думаєте, чи випадково вам запропоновано послухати саме цю музику, символізуючу хвилі?

- Яку роль відіграло море у житті героя?

Учитель. А тепер подивіться на репродукцію картини І. Айвазовського «Корабельна аварія». Шторм у розпалі. Хвилі, схожі на злих велетнів, із небаченою силою розбиваються об скелі. Чорне грозове небо нависає над морем. Пекельний страх огортає людину, яка ніколи не бачила нічого подібного. Саме такий страх і відчай відчував Робінзон Крузо, коли його корабель під час шторму розбійвся об рифи. Яку б жахливу бурю ми не побачили на картині І. Айвазовського, на верхній частині полотна крізь скупчення грозових хмар завжди буде пробиватися промінчик світла, нехай тоненький і слабкий, але він сповіщає спасіння. Такий самий промінчик світла допоміг врятуватися і Робінзону Крузо.

Наш вітрильник наближається до острова. Але, як відомо, море в цій місцевості містить багато пасток. Тому, щоб цілими і неушкодасеними потрапити до гавані, потрібно за справу взятися лоцманам. Сподіваюсь, що у кожній групі є сміливці, які візьмуть на себе відповідальність провести судно, обминаючи пастки.

Завдання 1.

З'єднайте морський термін з його значенням.

Гавань	англійська міра довжини
Боцман	внутрішня частина порту, призначена для стоянки суден
Ярд	невелике портове судно
Пірога	старший над матросами в усіх господарських питаннях
Баркас	вузький і довгий човен індіанців-карибів

Завдання 2.

Встановіть послідовність подій у житті Робінзона.

Життя у батьківському домі _____

Знайомство з П'ятницею _____

Перша морська подорож _____

Робінзон - плантатор у Бразилії _____

Втеча з полону _____

Життя на безлюдному острові _____

Повернення на батьківщину _____

Завдання 3.

Встановіть правильну послідовність дій Робінзона Крузо.

Посіяв зерно _____

Почав полювати _____

Приручив тварин _____

Виготовив посуд _____

Перевіз речі з корабля _____

Збудував перше житло _____

Навчився шити одяг _____

Учитель. Завдяки відмінним знанням лоцманів наш вітрильник без пригод потрапив до затишної гавані. Які красиви, яка природа! Хвильки, обганяючи одна одну, набігають на берег, вітерець, граючись, шепоче щось на вушко, сонечко своїми теплими променями ніжно бере нас за руки і запрошує зійти на берег. Справжнісінький рай! А ось і хранителі острова. Зараз вони проведуть нас таємними стежинами і розкажуть про природу цього райського куточку.

1 учень-проводир. Мы находимся в той бухточке, где Робинзон причаливал со своими плотами в первые недели своего пребывания на острове. Вода в ручье чистая и прозрачная. По его берегам тянутся красивые луга, ровные, гладкие, покрытые травой, а дальше - там, где низина постепенно переходит в возвышенность, вы видите обилие зеленого табака с высокими и толстыми стеблями. Чуть дальше можно увидеть большие растения вроде алоэ и сахарного тростника. Там, где кончается ручей и луга, начинается более лесистая местность. В этой части острова много разных плодов, в числе прочих - дыни и виноград. Виноградные лозы вьются по стволам деревьев, и их роскошные гроздья только что созрели.

2 учень-проводир. Пройдя мили четыре на север, мы с вами оказались в долине, которая зеленеет, цветет и благоухает, точно сад, посаженный руками человека, в котором каждое растение блистает красотой своего наряда. Здесь находится множество кокосовых пальм, апельсиновых и лимонных деревьев, но все - дикорастущие. Тем не менее лимоны не только приятны на вкус, но и очень полезны.

3 учень-проводир. Добравшись до противоположного берега острова, мы видим, что эта часть острова гораздо привлекательнее, чем та, в которой поселился Робинзон: везде, куда ни глянешь, зеленые луга, пестреющие цветами, красивые рощи. Здесь множество попугаев. В низине, на лугах, попадаются зайцы и много лисиц, но эти лисицы резко отличаются от своих сородичей, которых нам случалось видеть раньше. Дойдя до берега моря, вы видите, что он полностью усеян черепахами. Кроме того, здесь несметное множество птиц всевозможных видов.

Учитель. Дякую вам за цікаву розповідь. Справді, на такому острові захотілося побути кожному з нас. Отже, доля зглянулась над Робінзоном Крузо, коли хвилі викинули його саме на цей острів, де не було ні хижих звірів, ні канібалів. А як же Робінзон облаштував своє житло?

Учен ь. У Робинзона на острове было две усадьбы. Прежде всего, маленькая крепость под скалой, обнесенная двойной оградой с палаткой внутри и с погребом за палаткой, который состоял из нескольких отделений, сообщавшихся между собой. В самом сухом и просторном отделении стоят большие глиняные горшки и глубокие корзины. Все это наполнено провизией, главным образом

зерном. Что касается наружной ограды, то колья, которые он употреблял для нее, пустили корни и выросли в такие развесистые деревья, что за ними не было видно человеческого жилья.

Учениця. Вторая усадьба находилась в лесу. Робинзон содержал ее в полном порядке: лестницу держал внутри, деревья окружавшей ее живой изгороди он постоянно подстригал, не давая им расти вверх, - от этого они распустились и давали приятную тень. Под сенью их листья, внутри ограды, стояла парусиновая палатка. В палатке Робинзон устроил себе постель из козких шкур; на постели лежали одеяло с корабля и матросская шинель. чтобы укрываться по ночам. К этой усадьбе примыкали загоны коз.

Учитель. Тепер ми з вами проведемо екскурсію в музеї Крузо. Перша зала - це печера, яка понад 28 років слугувала герою житлом. Ось на стіні вісить портрет Данієля Дефо, завдяки якому ми дізналися про неймовірні пригоди Робінзона Крузо.

(Під звуки музики на «театральній сцені» з'являється сам Дефо. На ньому обірвані джинси, солом'яний капелюх, кошик з їжею. Він сідає в крісло і задумливо дивиться в далечінь. Аж ось відривається від своїх думок і починає розповідь).

Дефо. Вітаю вас, відважні мореплавці! Я завжди у захопленні від людей, які не бояться подорожувати, котрі сміливо, нехтуючи домашнім затишком, вирушають назустріч небезпеці, щоб пізнати невідоме, випробувати свої сили. Дивлячись на вас, й згадую себе, молодого.

Мене звати Данієль Дефо. Я народився у старій і далекій Англії. Мій батько - купець, тож і я став купцем. Як належить заповзятливій людині, то багатів, то розорився. Так уже вийшло, що мене достатньо пошарпала доля. Я завжди виступав за рівність людей, брав участь у повстанні проти короля, за що мене поставили до ганебного стовпа. Натовп вітав мене біля того стовпа, і це було найкращою нагородою для мене за всі втрати. Я займався комерцією, був журналістом, а за молодих років навіть здійснив подорож до Португалії. Змінивши безліч професій і занять, я захопився літературою. Коли мені виповнилося 58 років, став відомим як автор роману «Життя і незвичайні пригоди Робінзона Крузо, моряка із Йорку, який прожив 28 років у повній самотності на безлюдному острові».

Учитель. Дякуємо вам, шановний пане Дефо. Завдяки Вашому таланту ми дізналися, що людина може здолати всі перепони на своєму шляху і вийти переможцем.

Наступний експонат - це фотографія пам'ятника шотландському моряку Олександр Селькірку, який зведено у Великобританії. Тільки я щось нічого не розумію: ми приїхали на острів Робінзона Крузо. При чому тут Селькірк? Хто мені зможе пояснити? *(Олександр Селькірк - прототип Робінзона Крузо).*

Словникова робота.

Прототип - це реально існуюча особа, яка послужила авторові прообразом для створення літературного персонажа.

- У чому полягає відмінність між Олександром Селькірком і Робінзоном Крузо? *(Олександр Селькірк, провівши 4 роки і 4 місяці сам на сам з природою, майже розучився розмовляти, був зломлений морально і фізично. А Робінзон Крузо вийшов переможцем у боротьбі за виживання в екстремальних ситуаціях).*

Учитель. Данієль Дефо свято вірив у силу волі і розум людини. Тому свого героя зобразив Людиною з великої літери, яка достойно вийшла з випробувань, що випали на його долю. І перше, що зробив Робінзон, залишившись живим, це перевіз речі, які йому вдалося врятувати з корабля.

Завдання. *Скласти перелік речей, які взяв Крузо із корабля.*

- Що сказав він собі, побачивши гроші на кораблі? *(«Жалкий, ненужный хлам - зачем ты мне теперь? Ты и того не стоишь, чтобы нагнуться и поднять тебя с полу. Вся эту кучу золота я готов отдать за любой из этих ножей»).*

- А що ви зараз взяли б із собою на безлюдний острів, щоб вижити? Складіть перелік цих речей.

Учитель. Продовжуємо екскурсію. Наступна зала - ремесла.

- Назвіть професії, які опанував Крузо, живучи на острові

(*Мореплавець, плантатор, тесля (стілець, стіл; човен), гончар (посуд), хлібороб, мисливець, ско-тар, садівник (виноград), кухар, кравець, учитель (П'ятниця), письменник (щоденник), мислитель.*)

Робота з ілюстраціями.

Учитель. Проте одним із найважливіших своїх досягнень сам Робінзон вважав опанування професії хлібороба. Давайте і ми разом з героєм переконаємось, що терпіння, наполегливості і розуму йому у цій справі не бравувало.

Завдання. Художнє читання уривка з тексту «Мій хліб».

Перший учень. У листопаді і грудні я чекав урожаю ячменю та рису. Наприкінці грудня настав час другого за рік збору врожаю, мої ячмінь і рис достигли, і я зібрав добрий урожай.

Другий учень. Я не знав, як взятися до жнив, не маючи ні коси, ні серпа. Єдине, що я міг зробити, скористатися для цієї роботи широким кортиком чи тесаком, взятим з корабля разом з іншою зброєю. Я зрізав лише колоски, цосив кошиком, потім перетирив їх руками.

Третій учень. Після цього мені були потрібні млин, «щоб змолоти зерно, сито, щоб просіяти борошно, сіль та дріжджі, щоб замісити тісто, піч, щоб спекти хліб. Все це вимагало від мене важкої та впертої праці, але іншого виходу не було».

Перший учень. Далі мені треба було зробити кам'яну ступку, щоб товкти в ній зерно. Я вирішив взяти для ступки велику колоду з твердого дерева, яку мені скоро пощастило знайти... Закінчивши робити ступку, я витесав величезний важкий товкач із так званого залізного дерева.

Другий учень. Мені ще треба було зробити сито, щоб просівати борошно від висівок і лушпиння, бо без цього не можна було пекти хліб. Я згадав, що серед матроських речей, які я взяв із корабля, було кілька наших хусток. З них я і зробив собі три сита.

Третій учень. Збудувати піч було найважче. Коли треба було пекти хліб, я дуже розпашів своє вогнище, викладене добре випаленими чотирикутними кахлями, які я теж зробив сам. Коли дрова перегоріли на жар, я розгріб його по всьому вогнищу і дав полежати деякий час, доки він не розпікся. Тоді згріб весь жар на бік, поклав свій хліб, поклав його глиняними тарелями, перекинутими догори дном, і завалив гарячим саморобним вугіллям.

Перший учень. Мій хліб пікся, як у найкращій печі. Я навчився пекти коржики з рису та пудинги і став гарним пекарем. Тепер про мене можна було з повним правом сказати, що я сам заробляю свій хліб.

Учитель. Отже, поступово Робінзон Крузо із людини, яка майже нічого не вмела робити сама, перетворюється на вправного майстра, бо все необхідне для життя він створює власними руками.

-А які речі вмієте робити своїми руками ви?

Робота з епіграфом.

-Доведіть, що у своєму висновку Е. М. Ремарк не помилявся: «Доки людина не здається, вона сильніша за свою долю». (*Робінзон під час перебування на острові завдяки своїй наполегливості, працелюбності та кмітливості навчився робити багато того, чого не вмів раніше. Це допомогло йому забезпечувати себе усім необхідним місяцями й роками та вижити не безлюдному острові.*

Моряк Робінзон Крузо водночас і будівельник, і тесля, і мисливець, рибалка і хлібороб, виноградар, кухар, пекар, навіть гончар і швець... Шанобливо схиляючись перед такою універсальністю, через усі століття хочеться потиснути йому руку і сказати: «Привіт, Робінзоне!»).

Завдання. Підібрати до кожної з перелічених рис характеру героя предмет, річ, рослину, тварину, які можуть довести наявність цієї риси у Крузо.

Працелюбність - (хлібина);

Винахідливість - (сито);

Кмітливість - (торбинка з порохом);

Наполегливість - (горщик, човен);

Терпіння - (кошик);

Знання - (ячмінь, рис);
Розум - (календар, огорожа);
Цілеспрямованість - (П'ятниця);
Віра в Бога - (Біблія);
Примирення - (господарство);
Обачливість - (дикуни, пірати).

У ч и т е л ь. Ідемо далі. У наступній залі розміщено один-єдиний експонат. Це - човен. Як ви думаєте, чому цьому експонату надається такого значення, що для нього виділена ціла зала в музеї? Що символізує човен у житті Робінзона? (*Це єдина можливість врятуватися з безлюдного острова*).

- Мріючи про повернення додому, Робінзон не сидить, склавши руки, а починає будувати човен, здатний для плавання в океані. Знайдіть у тексті розповідь про це самого героя.

(«Я повалив величезний кедр. Думаю, що у самого Соломона не було такого під час побудови ієрусалимського храму. Мій кедр мав п'ять футів і десять дюймів у поперечнику. Величезних зусиль коштувало мені звалити це дерево. Двадцять днів я рубав сам стовбур та ще чотирнадцять днів знадобилось мені, щоб обрубати суччя та відділити величезну гіллясту верхівку. Цілий місяць я обробляв мою колоду зовні, намагаючись надати їй форму човна, так, щоб вона могла триматися на воді прямо. Три місяці пішло потім на те, щоб видовбати її зсередини. Нарешті, завдяки наполегливій праці мною була зроблена прекрасна пірога, яка сміливо могла підняти чоловік з двадцять п'ять. Я був у захваті від свого творіння: ніколи в житті я не бачив такого великого човна із суцільного дерева»).

Учитель. Дякуємо за вправність у пошуку. А чи не час нам вже повертатися додому? Але це не так просто зробити. Тому що існує одна умова: острів Робінзона відпускає зі своїх обіймів лише тих, хто розшифрує його таємничі знаки.

Завдання. Кросвордний диктант «Сторінками роману Д. Дефо».

1. Так звали слугу Робінзона. (П'ятниця).
2. Книга, що допомогла Робінзону Крузо не впасти у відчай. (Біблія).
3. Прізвище прототипа Робінзона Крузо. (Селькірк).
4. Небагатослівний співрозмовник Робінзона на острові. (Папуга).
5. Річка, неподалік гирла якої розташований острів Робінзона. [Оріноко).
6. М'ясо та яйця цієї морської тварини урізноманітнили меню Крузо. (Черепаха).
7. Острів Робінзона Крузо розташований на відстані 600 км від берега цієї країни. (Чилі).
8. Зерна цієї рослини вживав у їжу Робінзон. (Рис).
9. Тварини, що давали молоко, м'ясо і шкури як Робінзону, так і Селькірку. (Кози).
10. Вузький і довгий човен індіанців-карибів. (Пірога).
11. Із зерен цієї рослини Робінзон випікав коржі. (Ячмінь).
12. Таке прізвище дав своєму персонажеві Д. Дефо. (Крузо).
13. Засіб пересування Крузо навколо острова. (Човен).
14. Перші меблі, що їх змайстрував Робінзон. (Стіл).
15. Одна з речей, яку взяв із собою Робінзон на пам'ять про перебування на острові. (Капелюх).

III. Підбиття підсумків уроку.

Учитель. Дякую вам, ви добре виконали всі завдання, довівши, що роман Даніеля Дефо прочитали всі, причому ця розповідь про невтомного шукача пригод вам сподобалась.

Едуард Кук, свідок визволення О. Селькірка, вважав, що у розповіді про цю пригоду не може бути нічого цікавого для людей. «Що ж у ній може бути цікавого для читача? Хіба це вчений, який у повній самотності міг зробити видатне відкриття? Нічого подібного: це лише звичайний моряк, єдиним заняттям якого було відшукати засоби для продовження життя протягом усього свого ув'язнення і співрозмовниками якого були лише кози».

- Чи погоджуєтесь ви з цією думкою?

Міні-дискусія.

Учитель. Робінзон - пересічна людина, яка не має виняткових здібностей, боїться смерті й хоче жити. Проте його поведінка в екстремальній ситуації викликає повагу у читача, а самому героєві дає можливість не тільки вижити, але й залишитися при цьому людиною. Робінзон не тільки зумів перебороти себе, свій страх, відчай, він переродився: зумів переосмислити і переоцінити своє життя. Безлюдний острів став місцем його духовного відродження, усвідомлення себе Людиною з великої літери, неповторною і безцінною. Саме так говорить про людину і відомий український поет Василь Симоненко у вірші «Ти знаєш, що ти людина...»

Ти знаєш, що ти - людина.

Ти знаєш про це чи ні?

Усмішка твоя - єдина.

Мука твоя - єдина.

Очі твої – одні

Більше тебе не буде.

Завтра на цій землі

Інші ходитимуть люди,

Інші кохатимуть люди –

Добрі, ласкаві й злі

Сьогодні усе для тебе –

Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,

Кохати спішити треба –

Гляди ж не проспий!

Бо ти на землі - людина,

І хочеш того чи ні -'

Усмішка твоя - єдина,

Мука твоя - єдина,

Очі твої - одні

Учитель. Чи збулися ваші передбачення? Чи досягли ми мети, яку ставили на початку уроку?

«Мікрофон».

Сьогодні на уроці ми...

Учитель. Тепер я хочу, щоб ви висловили особисту думку про урок і про вашу роботу на уроці. На парті перед конем із вас є три рибки: червоного кольору, зеленого і жовтого. Якщо урок вам сподобався, ви берете червону рибку, якщо не зовсім - зелену рибку, якщо зовсім не сподобався, вам було нецікаво - жовту і прикріплюєте цю рибку на малюнок із зображення вітрильника, на якому ми подорожували.

Даніель Дефо романом «Пригоди Робінзона Крузо» довів усім читачам, що тільки всепермагаюча сила розуму людини і її невтомна праця допомогли здолати всьому людству складний шлях від первісного суспільства до цивілізації, життєвий приклад героя цього твору, невтомного Робінзона, допоможе вам у майбутньому дорослому житті достойно долати випробування, що можуть випасти на долю кожного з вас.

IV. Домашнє завдання.

Написати невеличкий репортаж з острова Робінзона, розпочавши його словами: «Ми перебуваємо на острові Робінзона Крузо».